

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: קיץ תשס"ג, 2003
מספר השאלון: 011104
לנבחנים אקסטרניים: 02
נספח: גיליון תשובות

ידיעת הלשון והבעה

שאלון משולב

יחידת לימוד אחת

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שישה פרקים.

פרק א – דיוקי הגייה	–	(2×4)	–	8	נקודות
פרק ב – הפועל	–	(1×8) + (2×8)	–	24	נקודות
פרק ג – תצורת השם ותורת ההגה	–	(4×4)	–	16	נקודות
פרק ד – תחביר ושחבור	–	(6×4)	–	24	נקודות
פרק ה – הבנה	–	(3½ + 3½ + 3½ + 5½)	–	16	נקודות
פרק ו – הבעה	–	(12×1)	–	12	נקודות
סה"כ	–		–	100	נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות:

- ענה על השאלות 1-12 בגיליון התשובות המצורף.
- משאלה 13 והלאה כתוב במחברת הבחינה.
- בסיום הבחינה מסור למשגיח את גיליון התשובות עם מחברת הבחינה.
- הקפד על כתב ברור, על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטייטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רישום טייטות כלשהן על דפים מחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה! רשום "טייטה" בראש כל עמוד טייטה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

השאלות

ענה על השאלות 1-12 בגיליון התשובות המצורף.

בשאלות 1-12 מוצעות לכל שאלה ארבע אפשרויות תשובה, אך רק אחת מהן נכונה. בנספח תמצא גיליון תשובות ובו מספרי השאלות, וכן אותיות המציינות את התשובות המוצעות. בגיליון התשובות סמן לכל שאלה \times במשבצת שמשמאל לאות המציינת את התשובה הנכונה. סמן \times אחד בלבד. אם תסמן יותר מ- \times אחד לשאלה, תיפסל התשובה.

שים לב: בסיום הבחינה מסור למשגיח את גיליון התשובות עם מחברת הבחינה.

דוגמה לסימון בגיליון התשובות:

61. א. בתור לְפָנֶיךָ עומדים שְׁתֵּי אנשים.
ב. בתור לְפָנֶיךָ עומדים שְׁנֵי אנשים.
ג. בתור לְפָנֶיךָ עומדים שְׁנֵי אנשים.
ד. בתור לְפָנֶיךָ עומדים שְׁתֵּי אנשים.

את התשובה הנכונה עליך לסמן בגיליון התשובות כך:

61. א ב ג ד

פרק א – דיוקי הגייה (8 נקודות)

ענה על כל השאלות 1-4 בגיליון התשובות (לכל שאלה – 2 נקודות).
הקפד לבחור באפשרות המבטאת את ההגייה הנכונה של שם המספר של מילת היחס,
של אותיות השימוש (כל"ב) ושל וי"ו החיבור.

1. א. בְּשִׁמוֹנֶה-עֶשְׂרֵה בינואר קניתי ספר שמחירו תִּשְׁעִים וְשָׁשָׁה שקלים.
ב. בְּשִׁמוֹנֶה-עֶשֶׂר בינואר קניתי ספר שמחירו תִּשְׁעִים וְשָׁשָׁה שקלים.
ג. בְּשִׁמוֹנֶה-עֶשְׂרֵה בינואר קניתי ספר שמחירו תִּשְׁעִים וְשֵׁשׁ שקלים.
ד. בְּשִׁמוֹנֶה-עֶשְׂרֵה בינואר קניתי ספר שמחירו תִּשְׁעִים וְשֵׁשׁ שקלים.
2. א. על אף הנחה של עֶשְׂרִים וְשָׁנַיִם אחוזים מחיר הספר השנה הוא פי שְׁנַיִם ממחירו בשנה שעברה.
ב. על אף הנחה של עֶשְׂרִים וְשָׁנַיִם אחוזים מחיר הספר השנה הוא פי שְׁנַיִם ממחירו בשנה שעברה.
ג. על אף הנחה של עֶשְׂרִים וְשָׁנַיִם אחוזים מחיר הספר השנה הוא פי שְׁתַּיִם ממחירו בשנה שעברה.
ד. על אף הנחה של עֶשְׂרִים וְשָׁנַיִם אחוזים מחיר הספר השנה הוא פי שְׁתַּיִם ממחירו בשנה שעברה.
3. א. מעמוד שְׁלוֹשָׁה ואילך, יש בספר חֲמֵשִׁים וְשֶׁבַע תמונות.
ב. מעמוד שְׁלוֹשָׁה ואילך, יש בספר חֲמֵשִׁים וְשֶׁבַע תמונות.
ג. מעמוד שְׁלוֹשׁ ואילך, יש בספר חֲמֵשִׁים וְשֶׁבַע תמונות.
ד. מעמוד שְׁלוֹשׁ ואילך, יש בספר חֲמֵשִׁים וְשֶׁבַע תמונות.
4. א. לא אוכל להשאיר את הספר אֶצְלִי, כי קשה לי להסתדר בְּלֶעְדּוֹ.
ב. לא אוכל להשאיר את הספר אֶצְלִי, כי קשה לי להסתדר בְּלֶעְדּוֹ.
ג. לא אוכל להשאיר את הספר אֶצְלִי, כי קשה לי להסתדר בְּלֶעְדּוֹ.
ד. לא אוכל להשאיר את הספר אֶצְלִי, כי קשה לי להסתדר בְּלֶעְדּוֹ.

פרק ב – הפועל (24 נקודות)

בפרק זה שאלות **סגורות** ושאלות **פתוחות**.

את התשובות לשאלות ה**סגורות** עליך להמשיך לסמן בגיליון התשובות.
את התשובות לשאלות ה**פתוחות** עליך לכתוב במחברת הבחינה.

שאלות סגורות (16 נקודות)

ענה על כל השאלות 5-12 בגיליון התשובות (לכל שאלה – 2 נקודות).

5. איזה פועל יוצא דופן מבחינת ה**שורש**?

א. כָּנִיתִ אותו בשם חיבה.

ב. הִכְנַתִּי שיעורי בית.

ג. הִתְכוּנַנְתִּי לטיול.

ד. למקומות ה**כּוֹן**, רוץ!

6. איזה פועל יוצא דופן מבחינת ה**גזרה**?

א. את התמונה הגדולה ה**תָּלוּ** בבקשה על הקיר הזה.

ב. ה**שָׁקוּ** את הצמחים יום-יום.

ג. **טָלוּ** ידיים לפני כל ארוחה!

ד. **בָּלוּ** בנעימים!

7. איזה פועל יוצא דופן מבחינת ה**בניין**?

א. הם ה**וֹדוּ** לו על המתנה.

ב. הם ה**כּוּ** בתוף.

ג. הם ה**פָּלוּ** אותה לרעה.

ד. הם ה**גָּרוּ** מאירופה לאמריקה.

8. המשורר הוֹתִיר אחריו שירים רבים שמעולם לא פורסמו.
השורש של הפועל הוֹתִיר הוא י-ת-ר. צורת פועל נוספת מאותו שורש, אך בבניין אחר:
א. לְתוֹר ב. נוֹתֵר ג. מְתָר ד. הִתְרָה
9. הוא נָשָׂא אישה.
מהי צורת עתיד נסתת של הפועל נָשָׂא?
א. יִתְנַשֵּׂא ב. יִנְשֵׂא ג. יִשָּׂא ד. יִשִּׂא
10. בזכות תושייתם נִצְלוּ המטיילים מאסון.
מה הם השורש והבניין של הפועל נִצְלוּ במשפט הנתון?
א. נ-צ-ל, פיעל
ב. צ-ל-י (צ-ל-ה), נפעל
ג. צ-ל-ל, נפעל
ד. נ-צ-ל, נפעל
11. — הציפורים מְעוֹפְפוֹת בשמים.
— הילדות מְעִיפוֹת עפיפונים.
במה הפעלים מְעוֹפְפוֹת, מְעִיפוֹת נבדלים זה מזה?
א. בשורש ב. בזמן ג. בבניין ד. בגוף
12. לקראת סיום שנת הלימודים הוֹאֵץ קצב החזרות להצגה, והוֹאֵט קצב הלימודים.
בחר את המשפט שהנאמר בו נכונ.
א. הוֹאֵץ מגזרת ע"ו בבניין הופעל, והוֹאֵט מגזרת ע"ע (כפולים) בבניין הופעל.
ב. הוֹאֵץ מגזרת ע"ע (כפולים) בבניין הופעל, והוֹאֵט מגזרת ע"ו בבניין הופעל.
ג. הוֹאֵץ מגזרת ע"ו בבניין הופעל, והוֹאֵט מגזרת ע"ע (כפולים) בבניין פועל.
ד. הוֹאֵץ והוֹאֵט מגזרת ע"ע (כפולים) בבניין פועל.

את התשובות משאלה 13 והלאה כתוב במחברת הבחינה.
העתק למחברתך את מספר השאלה, וכתוב לידו את התשובה.

שאלות פתוחות (8 נקודות)

קרא את המשפטים שלפניך, וענה על השאלות 13-15 (לכל שאלה – נקודה אחת).

I. המנגינה הנפלאה **שָׁבְתָה** את לבי.

II. ביום ג' **שָׁבְתָה** התחבורה הציבורית.

13. מהו ה**שורש** של הפועל **שָׁבְתָה** במשפט I?

14. מהו ה**שורש** של הפועל **שָׁבְתָה** במשפט II?

15. מהו ה**בניין המשותף** לשני הפעלים?

קרא את המשפטים שלפניך, וענה על השאלות 16-20 (לכל שאלה – נקודה אחת).

I. יריבינו במשחק ה**וֹשִׁיבוּ** אותנו על הקרקע, והיינו צריכים להעמיד פנים ש**נִשְׁבְּנוּ** בידיהם.

II. חשבנו ש**נִשְׁוֹב** הביתה כעבור שעה, אך הגענו אחרי שעתיים.

16. מהו ה**שורש** של הפועל ה**וֹשִׁיבוּ** במשפט I?

17. מהו ה**בניין** של הפועל ה**וֹשִׁיבוּ** במשפט I?

18. מהו ה**שורש** של הפועל **נִשְׁבְּנוּ** במשפט I?

19. מהו ה**בניין** של הפועל **נִשְׁבְּנוּ** במשפט I?

20. מהו ה**בניין** של הפועל **נִשְׁוֹב** במשפט II?

פרק ג – תצורת השם ותורת ההגה (16 נקודות)

בפרק זה עליך לענות במחברת הבחינה על ארבע מהשאלות 21-28 (לכל שאלה – 4 נקודות).
תוכל לבחור את השאלות כרצונך משתי החטיבות (מתצורת השם ומתורת ההגה) או רק מאחת מהן.

שים לב: בשאלות שיש בהן שני סעיפים, II-I, יש לענות על שניהם.

בשאלות הסגורות העתק למחברתך את מספר השאלה והסעיף, ולידם העתק את

התשובה הנכונה במלואה (אין צורך להעתיק את הניקוד).

תצורת השם

21. I. איזה שם יוצא דופן מבחינת המשקל?

א. תִּקְנָה ב. רִצְפָּה ג. מְשַׁחָה ד. טְרִדָּה

II. איזה שם יוצא דופן מבחינת דרך התצורה?

א. כְּדוּרִית ב. כְּסָפִית ג. מְשֻׁאֵית ד. תְּגִלִּית

22. I. איזה שם יוצא דופן מבחינת דרך התצורה?

א. מְסָלוּל ב. מְנַעוּל ג. אֶלְחוּט ד. תְּרָבוּת

II. איזה שם יוצא דופן מבחינת דרך התצורה?

א. סוּלָן ב. רִקְדָן ג. שִׁתְּקָן ד. זְכָן

(במקלה או בתזמורת)

23. באיזו שורה כל השמות הם באותו משקל ובאותה גזרה?

א. פְּרוּטָה, גְּבוּרָה, תְּלוּנָה

ב. פְּרוּטָה, גְּבוּרָה, קְבוּצָה

ג. תְּבוּנָה, קְבוּצָה, מְלוּנָה

ד. קְבוּצָה, מְלוּנָה, פְּרוּטָה

24. לפניך רשימה של שישה שמות:

מְחִירוֹן, פְּקָדוֹן, שְׁבוּעוֹן, שְׁוִיוֹן, פְּתָרוֹן, סְרִטוֹן

- א. אילו מהשמות נוצרו בדרך של בסיס + צרון סופי?
ב. ציין את משמעות הצרון הסופי בכל אחד מהשמות שכתבת בסעיף א.

תורת ההגה

25. באיזו שורה ההטעמה מלרעית בכל המילים ?

- א. מֵאָה, צֶרֶךְ, מְרַפֵּסֶת, מְכַמֶּרֶת
ב. אֵיזָה, כְּתַבְתָּם, כָּנַס, מְשַׁאֲבָה
ג. תַּכְלֵת, תִּפְאָרֶת, דָּבַר, גְּלִידָה
ד. אֵיפָה, צְבוּר, שְׁמוֹנָה, מְצַפָּה

26. I. באיזו שורה כל אותיות יו"ד מציינות עיצור?

- א. מֵיטִיב, זֵית
ב. צִיָּדִים, יִטְיָלוּ
ג. צִיוֹן, הֵיטָה
ד. יִלְדִים וִילְדוֹת

II. באיזו מילה חל כיווץ דיפתונג?

- א. מוֹקֵשׁ ב. מוֹרֵד ג. מוֹעֵד (נופל) ד. מוֹהֵל

27. I. איזו מילה יוצאת דופן מבחינת סוג השווא?
- א. תְּקֻמָּה ב. הוֹקְמָה ג. מְקוּמָם ד. קוּמְמוֹ
- II. באיזו מילה חל פירוק צרוּר עיצורים?
- א. מְבַנֵּי אבן
ב. מְלֻכֵי יִשְׂרָאֵל
ג. מְגִדְלֵי שְׁמִירָה
ד. כְּלָלֵי מִשְׁחָק

28. קרא את הקטע שלפניך, וענה על שני הסעיפים II-I שאחריו.
עלילת הַהֲצָגָה מתרחשת בִּמְטָע ליד מושב ותיק בעמק.
את העצים שֶׁנְטָעוּ לפני שנים רבות הבנים רוצים לעקור כדי למכור את האדמה לקבלנים,
אבל האב מתעקש: "פעם אחת בחיי כְּרַתְּלִי עצים. לא אעשה זאת שוב. אם נעקור עצים,
יִפְלוּ גם הבתים".
- I. איזה תהליך (הקשור בדגש בתי"ו) חל במילה כְּרַתְּלִי?
תאר את התהליך (במילים או בתרשים).
- II. איזה תהליך חל בַּכֵּל ארבע המילים: הַהֲצָגָה, מְטָע, נְטָעוּ, יִפְלוּ?
תאר תהליך זה (המורכב משני שלבים) באמצעות אחת מן המילים האלה (תוכל לתאר
את התהליך במילים או בתרשים).

פרק ד – תחביר ושחבור (24 נקודות)

ענה במחברת הבחינה על ארבע מהשאלות 29-35 (לכל שאלה – 6 נקודות).
שים לב: המשפטים בשאלות מפוסקים על פי כללי הפיסוק החדשים.

1. הנחיות כלליות לניתוח תחבירי:

העתק את המשפט למחברתך.

- סיווג: – ציין את הסוג התחבירי של המשפט – פשוט, מאוחה (מחובר) מורכב.
- אם המשפט (או חלק ממנו) חסר, בעל חלקים כוללים (כולל), בעל חלק ייחוד או בעל נושא סתמי – ציין זאת.
- תחימה: – במשפט מאוחה (או בפסוקית מאוחה) – תחם את האיברים, וציין את הסוג התחבירי של כל איבר.
- במשפט מורכב (או בפסוקית מורכבת) – תחם את הפסוקית או את הפסוקיות, וציין את התפקיד ואת הסוג התחבירי שלהן.
- אם יש במשפט מילים מודגשות בקו, ציין את תפקידן התחבירי.

2. הנחיות כלליות לשחבור:

- הקפד על משמעות הגיונית במשפט ששחברת.
- הוסף או השמט מילים על פי הצורך.
- פסק כהלכה את המשפט ששחברת.

29. נתח את המשפט שלפניך לפי ההנחיות לניתוח תחבירי שבראש הפרק.

בחנות הספרים החדשה שנפתחה שלשום מלאי הספרים גדול, ומדי פעם ייערכו בה ערבי ספרות.

30. נתח את המשפט שלפניך לפי ההנחיות לניתוח תחבירי שבראש הפרק.

השאלה מי ינצח במשחק הכדורגל אינה מטרידה אותי הפעם כי הקבוצה שאני אוהד אינה משתתפת בו.

31. לפניך שני משפטים: אחד דו-משמעי, ואחד חד-משמעי.

I. **חבר המושב המחונן השתתף בהצגה.**

II. **חבר המושב הוותיק השתתף בהצגה.**

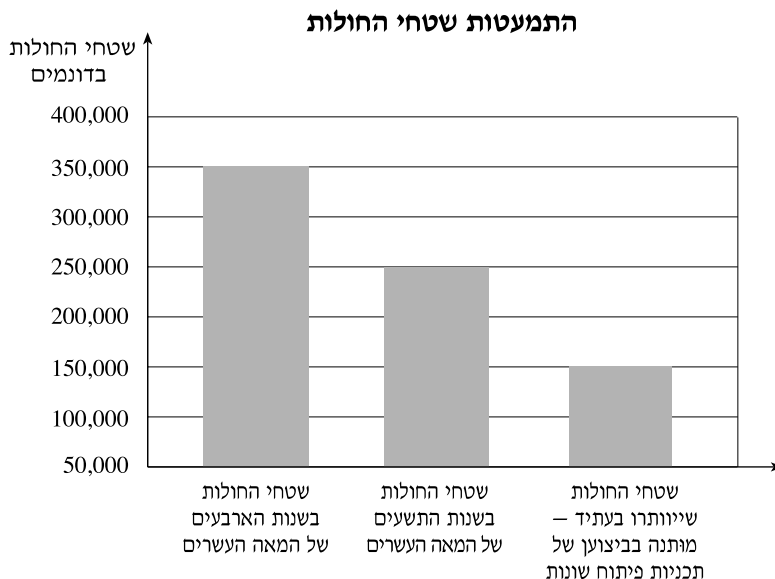
א. איזה מבין שני המשפטים II-I הוא דו-משמעי?

נסח את המשפט הזה (הדו-משמעי) בשני אופנים כך שכל אחד מהם יבטא רק משמעות אחת. (4 נקודות)

ב. הסבר מדוע המשפט האחר (שלא עסקת בו בסעיף א) הוא חד-משמעי. (2 נקודות)

32. עיין בתרשים שלפניך (שהתפרסם בעיתון הארץ), וענה על הסעיפים א-ג שאחריו.

שים לב להנחיות לשחבור שבראש פרק ד (אין צורך לכתוב את המספרים במילים).

(מסמך מדיניית לחולות מישור החוף)

א. כתוב משפט פשוט בעל הסגר על שטחי החולות בשנות התשעים (ההסגר יסתמך על הכתוב בסוגריים מתחת לתרשים). (2 נקודות)

ב. כתוב משפט מאוחה בקשר של השוואה (עימות, ניגוד) בין שטחי החולות בשנות הארבעים ובין שטחי החולות בשנות התשעים. (2 נקודות)

ג. כתוב משפט מורכב בעל פסוקית תנאי על שטחי החולות שייוותרו בעתיד.

(2 נקודות)

33. קרא את המשפטים (1)-(4) שלפניך, וענה על הסעיפים א-ג שאחריהם.

שים לב להנחיות לשחבור שבראש פרק ד.

(1) **תלמידו של הרמב"ם היה נבוך בשל סתירה בין הפילוסופיה היוונית הקלסית**

ובין האמונה היהודית.

(2) **במבוכתו פנה התלמיד לרמב"ם.**

(3) **הרמב"ם כתב את "מורה נבוכים".**

(4) **בספר זה הציע הרמב"ם לתלמידו מוצא ממבוכתו.**

א. שחבר את משפטים (1) ו-(2) למשפט מורכב בעל פסוקית לואי. (3 נקודות)

ב. שחבר את משפטים (1) ו-(2) למשפט מאוחה, שיבטא קשר של סיבה ותוצאה.

(2 נקודות)

ג. שחבר את משפטים (3) ו-(4) למשפט פשוט שיש בו תמורה. (נקודה אחת)

34. קרא את המשפט שלפניך, וענה על הסעיפים א-ב שאחריו.

שני האיומים על אזור החוף הם בנייה על שטח נרחב וכריית חול לבנייה.

א. נתח את המשפט על פי ההנחיות לניתוח תחבירי שבראש פרק ד. (3 נקודות)

ב. שחבר את המשפט הנתון למשפט פועלי (בלי לשנות את סוג המשפט). שים לב להנחיות

לשחבור בראש פרק ד. (3 נקודות)

35. קרא את המשפט שלפניך, וענה על הסעיפים א-ג שאחריו.

המוכר בחנות הבגדים אמר ללקוח: "אם תקנה שתי חולצות, תקבל הנחה של 25%".

א. נתח את המשפט על פי ההנחיות לניתוח תחבירי שבראש פרק ד. (3 נקודות)

ב. הפוך את המשפט הנתון למשפט בדיבור עקיף. שים לב להנחיות לשחבור בראש

פרק ד. (נקודה אחת)

ג. שחבר את מה שכתוב בין מרכאות במשפט הנתון למשפט בעל נושא סתמי (בלי לשנות את

סוג המשפט). שים לב להנחיות לשחבור בראש פרק ד. (2 נקודות)

פרק ה – הבנה (16 נקודות)

קרא את הקטע שלפניך, וענה על השאלות 36-39 שאחריו.

חיים ממוחשבים בעולם המערבי

(מעובד על פי מאמר מאת יובל דרור, הארץ, ב' באדר א' תשס"ג, 4/2/2003)

"אנו חיים בעידן הדיגיטלי", כך אומר מייסד "מיקרוסופט", ביל גייטס, לכל מי שרק מוכן לשמוע. "אנו חיים בעידן האלחוטי", כך מסביר נשיא "אינטל" לכל מי שנקלע בדרכו. "אנו חיים בעידן הסלולרי", מדגיש מנכ"ל אחת מחברות הטלפון הסלולרי הגדולות בכל הזדמנות. אבל נראה שהאמריקנים אינם חושבים כך. בסקר שערך לאחרונה מכון מסצ'וסטס לטכנולוגיה בקרב 1,000 מבוגרים ו-400 בני נוער, קבעו הנשאלים מהי ההמצאה שעליה לא היו מוותרים: מברשת שיניים... 5

הדרך שבה הציגו החוקרים את השאלה כמעט חייבה את הנשאלים לתת את "תשובת מברשת השיניים". הנשאלים התבקשו לבחור אחת מבין חמש המצאות: הטלוויזיה, המחשב האישי, הטלפון הסלולרי ומברשת השיניים. אכן, כאשר מבקשים לבחור מרשימה כזו, קשה, כמעט בלתי אפשרי, שלא לבחור במברשת השיניים, ולו רק מפני שהנשאל רוצה להיחשב מתוחכם או בעל חוש הומור. 10

עם זאת, אסור לפטור את הנתון המעניין הזה במשיכת כתף. את מברשת השיניים המציא בשנת 1498 אחד מקיסרי סין. הוא בנה אותה מעצם ומשערות של חזיר. המברשת התפשטה בכל העולם, במיוחד באירופה, אבל מחירה הגבוה אפשר רק לעשירי היבשת לרכוש מברשת אחת, וגם אז שימשה מברשת אחת את כל המשפחה. רק ב-1938 הציגה חברת "דופונט" את מברשת השיניים שיוצרה מחוטי ניילון, והמברשת נהפכה למוצר עממי, שאומץ בחום על ידי אזרחי ארצות-הברית. אגודת רופאי השיניים האמריקנית קובעת כי כיום אזרחי המדינה מוציאים כ-2 מיליארד דולר בשנה על מברשות שיניים, משחות שיניים ושאר מוצרי היגיינה לפה. כ-94% מהאמריקנים מעידים על עצמם שהם מצחצחים שיניים באדיקות בכל ערב לפני השינה. 15

בחזרה לעידן הדיגיטלי. המחשבים, שנחשבים כיום מוצר מדף לכל דבר, היו עד סוף שנות השבעים מוצר יקר להחריד. הם גם היו ענקיים: המחשב הראשון בעולם (שהחל לפעול ב-1945) תפס שטח של 167 מ"ר, ומשקלו היה 60 טונות! כאשר הפעילו אותו הוא גרם להאפלה חלקית של העיר פילדלפיה בגלל צריכת החשמל העצומה שלו. 20

- מאז השתנו דברים רבים. כיום המחשב האישי הוא קטן ומאפשר לבצע מספר עצום של פעולות במהירות מדהימה. קיבולת הכוֹנֵן הקְשִׁיף גדלה פי כמה וכמה, והעכבר – אלחוטי. יותר מ-50% מבתי האב בארצות-הברית מצוידים במחשב אישי, ולחלקם אף יש יותר ממחשב אחד. העולם המערבי כולו תלוי בפעילות המחשבים: כספומטים, מטוסים, מכונות כביסה, קופות רושמות, ואפילו מכוניות – בכל המוצרים האלה משולב מחשב. בשנים האחרונות התחוללה התפתחות נוספת, בדומה למה שקרה למברשת השיניים: המחיר ירד מאוד והמחשבים הפכו זולים – כיום אפשר לרכוש בארצות-הברית מחשב אישי חדש ב-250 דולר.
- השינויים האדירים שחוללה הטכנולוגיה בחיי העולם המערבי השכיחו מאנשים רבים עובדה פשוטה: הטכנולוגיה עדיין רחוקה מְלַשְׁנֵת את חיי העולם כולו. הנה כמה נתונים: בעיר ניו-יורק בלבד יש יותר טלפונים מאשר בכל האזורים הכפריים באסיה. מספר מנויי האינטרנט בלונדון גדול מכל מנויי האינטרנט ביבשת אפריקה. 80% מאוכלוסיית העולם לא ניהלו מעולם אפילו שיחת טלפון אחת. בארצות-הברית היו בשנת אלפיים כ-585 מחשבים אישיים לכל אלף אזרחים, במצרים היו 12, באלג'יריה – 6, ובהודו היו רק 5 מחשבים לכל אלף אזרחים...
- מנהלי חברות הטכנולוגיה הגדולות בעולם מנסים לשכנע אותנו כי הטכנולוגיה תביא לנו ישועה. בהרצאות, בפרסומות ועל לוחות המודעות מוצג עולם האמור להיות טוב יותר ויפה יותר – כל עוד הוא מצויד בנְנָן תקליטורים משוכלל או במחשב נייד חזק במיוחד. אבל בעולם שבו רוב בני האדם משתכרים פחות מדולר ליום אין לרוב האנשים די כסף לקנות מברשת שיניים, שלא לדבר על מחשב אישי!
- האמריקנים בחרו את מברשת השיניים כהמצאה שלא יוכלו בלעדיה. אפשר ללמוד מכך כמה דברים: האחד – שאת ההמצאות הגדולות באמת לומדים להעריך רק כ-500 שנה אחרי שהן באו לעולם; השני – שהדברים שבאמת משנים את חיינו הם לא מחשבים משוכללים, אלא המצאות פשוטות כמו מברשת שיניים.

ענה על כל השאלות 36-39.

36. לפניך טבלה המארגנת את המידע על מברשת השיניים והמחשב, מזמן המצאתם ועד ימינו. **העתק** אותה למחברתך **והשלם** בה, על פי הקטע, את פרטי התוכן החסרים. (5½ נקודות)

היום (מאז סוף המאה העשרים) (בארצות-הברית ובעולם המפותח)			בעבר			ההמצאה
תפוצת המוצר ומידת השימוש בו	תיאור המוצר מבחינות שונות	עלות	תפוצת המוצר ומידת השימוש בו	תיאור המוצר מבחינות שונות	עלות	
						מברשת השיניים
						מחשב

37. "הטכנולוגיה עדיין רחוקה מלשנות את חיי העולם כולו". (שורה 32)
 הסבר משפט זה על פי שורות 31-41. (3½ נקודות)

38. א. מהי הציפייה שכותרת הקטע מעוררת אצל הקורא, מבחינת תוכן הקטע? (1½ נקודות)
 ב. הסבר את הפער בין הציפייה הזאת ובין "תשובת מברשת השיניים" שבקטע.
 (2 נקודות)

(שים לב: שאלה 39 ופרק ו בעמוד הבא.)

39. א. לפניך ביטוי ומילה הלקוחים מן הקטע.

העתק למחברתך את הפירוש הנכון של הביטוי ושל המילה מבין האפשרויות המוצעות.

(1) **"נקלע בדרכו"** (שורה 2) (נקודה אחת)

— תועה בדרך

— מזדמן, בא במקרה

— מחפש אותו ומוצאו

— נפגע בדרכו

(2) **"באדיקות"** (שורה 19) (נקודה אחת)

— בהגזמה

— ברשלנות

— בחיפזון

— בהקפדה

ב. אפשר להחליף ביטויים ציוריים במילים אחרות המשמרות את משמעותם,

לדוגמה: כהרף עין = במהירות רבה; בכובד ראש = ברצינות.

באותה דרך, החלף את הביטוי הציורי **במשיכת כתף** (שורה 12 בקטע) במילה

(או בצירוף מילים) שתשמר את משמעות הביטוי בקטע. (1½ נקודות)

פרק ו – הבעה (12 נקודות)

ענה על שאלה 40.

40. כתוב סיכום (10-15 שורות) של הקטע "חיים ממוחשבים בעולם המערבי".

בסיכומך התייחס לרעיונות המרכזיים שבקטע.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך

נספח ידעית הלשון והבעה, קיץ תשס"ג, גיליון תשובות לשאלון מס' 011104

33333

ענה בגיליון זה על השאלות 1-12 בלבד. משאלה 13 עד סוף הבחינה ענה במחברת. ככל שאלה סמן X במשבצת שמשמאל לאות המציינת את התשובה שבחרת. איך לענות?

הוראות למילוי פריטים מזהים:

ככל שאלה מותר לסמן X אחד בלבד, כך: X

1. הדבק מדבקת שאלון בתוך המסגרת המיועדת לכך.

* אסור לסמן X עבה מדי, כי הוא עלול להתפרש כמחיקה.

2. הדבק מדבקת נבחן בתוך המסגרת המיועדת לכך.

שיים לב: סימון של יותר מתשובה אחת (בלי מחיקה) יגרום לפסילת השאלה.

3. אם חסרה אחת המדבקות: מלא את פריטך באופן ידני, וכן

איך למחוק סימון? מלא את 2 המשבצות שאת הסימון בתוכה אתה רוצה למחוק, כך: ■

* אסור למחוק בטיפקס.

סמן X במשבצת הצמודה לספרה המתאימה, כמפורט בדוגמה.

תשובות	מס' שאלה	הערות	תשובות	מס' שאלה	הערות
--------	----------	-------	--------	----------	-------

			א ☐ ב ☐ ג ☐ ד ☐	1	שיים לב: עליך לענות על כל השאלות 12-1
			א ☐ ב ☐ ג ☐ ד ☐	2	
			א ☐ ב ☐ ג ☐ ד ☐	3	
			א ☐ ב ☐ ג ☐ ד ☐	4	
			א ☐ ב ☐ ג ☐ ד ☐	5	
			א ☐ ב ☐ ג ☐ ד ☐	6	
			א ☐ ב ☐ ג ☐ ד ☐	7	
			א ☐ ב ☐ ג ☐ ד ☐	8	
			א ☐ ב ☐ ג ☐ ד ☐	9	
			א ☐ ב ☐ ג ☐ ד ☐	10	
			א ☐ ב ☐ ג ☐ ד ☐	11	
			א ☐ ב ☐ ג ☐ ד ☐	12	

הדבק כאן מדבקת שאלון. אסור לחרוג מן המסגרת

אם חסרה מדבקת שאלון, כתוב בכתב יד ברור את מספר השאלון. יש לסמן X במשבצת הצמודה לספרה המתאימה ובטור המתאים.

מספר השאלון

0	0	0	0	0	0	0	0
1	1	1	1	1	1	1	1
2	2	2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3	3	3
4	4	4	4	4	4	4	4
5	5	5	5	5	5	5	5
6	6	6	6	6	6	6	6
7	7	7	7	7	7	7	7
8	8	8	8	8	8	8	8
9	9	9	9	9	9	9	9

מספר השאלון

0	1	2	3	4	7
☒	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☒	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☒	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☒	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☒	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☒
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☒
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐

דוגמה למילוי: מספר השאלון 012347.

הדבק כאן מדבקת נבחן מס' 1 (בלי שם). אסור לחרוג מן המסגרת

מספר תעודת הזהות של הנבחן

0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
9	9	9	9	9	9	9	9	9	9

אם חסרה מדבקת נבחן, כתוב בכתב יד ברור את מספר תעודת הזהות בן 9 ספרות, כולל ספרת ביקורת. יש לסמן X במשבצת הצמודה לספרה המתאימה ובטור המתאים.